

5. Маркедонов С. СНГ: Война за «свою» землю. К определению природы феномена непризнанных государств бывшего СССР [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.polit.ru/analytics/2005/08/03/outflow.html>
6. Цит. по: Арешев А. Указ. соч.
7. Резолюция Генеральной Ассамблеи ООН № 2625 (XXV) «Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом ООН» от 24 октября 1970 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/russian/ga/25/docs/res25_1.htm
8. Цит. по: Арешев А. Указ. соч.

УДК 341.232.2:339.732.4

Шперун Х. В., ЛНУ ім. І. Франка

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ СВІТОВОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена міжнародно-правовим проблемам функціонування світової валютної системи. Розглядаються базові підходи до визначення поняття «світова валютна система», «міжнародна валютна система» та інших суміжних понять. Визначаються основні ознаки світової валютної системи. Вказується на ключову роль міжнародного права у регулюванні проблем, які виникають у процесі роботи світової валютної системи.

Статья посвящена международно-правовым проблемам функционирования мировой валютной системы. Рассматриваются базовые подходы к определению понятия «мировая валютная система», «международная валютная система» и других смежных понятий. Определяются основные признаки мировой валютной системы. Указывается на ключевую роль международного права в регулировании проблем, возникающих в процессе работы мировой валютной системы.

The article is devoted to international legal problems of the global monetary system functioning. We consider the basic approaches to the definition of "global currency system", "International Monetary System" and other related concepts. The basic features of the global monetary system are determined. A key role in the regulation of international law issues arising in the course of world monetary system is indicated.

Безсумнівно, що основним явищем, яке характеризує розвиток міжнародних відносин протягом ХХ та початку ХХІ століття є перехід від інтернаціоналізації до глобалізації. І чи не найважливішою сферою яка найбільше відчула цей процес є економіка. Як справедливо зазна-

чив К. Аннан, глобалізація планетарних процесів, з якою пов'язана головна тенденція розвитку міжнародного права, найбільш помітно проявляється, в розширенні потоку товарів, фінансових коштів, діяльності транснаціональних корпорацій [1]. Саме з середини минулого століття виникло принципово нове явище – міжнародна економіка, вже не як сукупність національних економік, а як єдина система. Міжнародні економічні відносини такі, як міжнародна торгівля товарами і послугами, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародний рух капіталу, інвестиції ведуть до виникнення взаємних грошових вимог і зобов'язань [2, 15] суб'єктів різних держав, які прийнято називати міжнародними валютними відносинами, оскільки фінансові засоби перетинають кордони. Тобто, міжнародними валютними відносинами називається сукупність грошових відносин, що визначають платіжно-розрахункові операції між національними економіками. Валютні відносини знаходяться у прямій залежності від стану міжнародної економіки. Будь-які зміни в формах економічних відносин будуть впливати на валютні відносини і навпаки. Таким чином, щоб ефективно регулювати існуючі валютні відносини між державами необхідна валютна система. В залежності від підходу, в найбільш загальному вигляді, під валютною системою розуміється сукупність грошово-кредитних відносин (операцій), що склалися між суб'єктами світового господарства на базі інтернаціоналізації господарського життя та розвитку міжнародного ринку чи сукупність закріплених у національному законодавстві, а також двосторонніми та багатосторонніми договорами і іншими правовими нормами, зокрема тими, які містяться у міжнародних звичаях та узвичаєннях правил, які регулюють вищеназвані відносини.

Отже, для обслуговування міжнародної економічної системи, яка передбачає значний рух матеріальних цінностей, потрібна розвинена система міжнародних розрахунків. Саме тому вже під час Другої світової війни держави вирішили створити нову світову валютну систему, основним завданням якої було б забезпечувати стабільність курсу кожної з валют як еквівалента вартості товарів і послуг, що виступають об'єктами міжнародної торгівлі, а також гарантування вільного руху валют. І як зазначено вище, таку міжнародну валютну систему було створено у 1944 році на основі Бреттон-Вудських договорів.

І хоча цілю Бреттон-Вудських договорів було створити світову валютну систему, проте вона до початку 90-х років ХХ століття юридично була лише однією з міжнародних валютних систем (хоча фактично була світовою валютною системою з моменту створення, оскільки навіть СРСР та інші держави, які не були її учасниками де факто здійснювали свої валютні операції відповідно до стандартів цієї валютної системи.),

а вже після вступу у МВФ держав колишнього СРСР та держав-учасниць Ради Економічної Взаємодопомоги – стала світовою валютною системою. Таким чином світова валютна система є найвищим ступенем інтеграції співробітництва держав з валютній сфері. Їй передували інші валютні системи, які розвивалися від найпростішої – національної, через регіональні, а вже потім світову валютну систему. Основним чинником і рушієм такого розвитку виступала і продовжує виступати інтернаціоналізація господарських зв'язків між державами.

Спочатку виникли національні валютні системи, як форми організації валютних відносин кожної окремої держави, що склалася історично і закріплені її національним законодавством та міжнародними звичаями. Національна валютна система є складовою частиною внутрішньої грошової системи і визначається характерними рисами останньої, але в той же час вона відносно самостійна і виходить за національні рамки. Вона виконує наступні завдання: 1) формування і використання валютних ресурсів; 2) забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків держави; 3) забезпечення оптимальних умов функціонування національної економіки.

На відміну від національної, світова та регіональні валютні системи носять міжнародний характер і обслуговують взаємний обмін результатами діяльності суб'єктів декількох національних економік. Звідси регіональну валютну систему визначають як форму організації валютних відносин ряду держав певного регіону, закріплена в міждержавних угодах і у створенні міждержавних фінансово-кредитних інститутів. Найбільш яскравий приклад валютної системи такого рівня – Європейська валютна система.

Стосовно світової валютної системи, то перше, про що слід зазначити, – не існує загальноприйнятого її визначення. Більше того, для позначення світової валютної системи прийнято застосовувати декілька термінів, зокрема: міжнародна фінансова система, міжнародна валютно-фінансова система та ряд інших, які більшості науковців використовує як аналоги. Слід також відзначити той факт, що зазвичай поняття світова валютна система і міжнародна валютна система ототожнюються, що є не зовсім коректно, оскільки по суті ігнорує той факт, що регіональні валютні системи теж по суті є міжнародними. Однак зважаючи на ту термінологію яку використовують більшість вчених, ми теж в даній роботі будемо ототожнювати міжнародну та світову валютну системи.

Оскільки міжнародна валютна система є частиною економічної системи, то її вивчення проводиться в основному в рамках економічної науки. Тому і більшість визначень міжнародної валютної системи даються вченими економістами.

Так, професор економіки Колумбійського університету Р. Мандел зазначає, що міжнародна валютна система є сукупністю засобів і механізмів за допомогою яких узгоджується співвідношення основних національних валют [3]. П. Кругман і М. Обстфельд відзначають, що міжнародна валютна система – це набір інститутів, створених кредитно-грошовими угодами, укладеними між країнами [4, 528]. Досить схоже визначення міститься у Колумбійській енциклопедії, де зокрема зазначено, що міжнародна валютна система є системою правил і процедур, за якою різні національні валюти обмінюються одна на іншу в світовій торгівлі [5]. Цієї ж точки зору дотримується Л. Н. Красавина, на думку якої міжнародну валютну систему можна визначити як особливу форму організації міжнародних валютних відносин, що закріплена в міжнародних угодах. [6, 8-9]

Українські вчені-економісти, Т. А. Коротка і Ю. М. Лисенков, визначають міжнародну валютну систему як сукупність способів, важелів та міждержавних органів, із допомогою яких здійснюється взаємний платіжно-розрахунковий обіг у рамках світового господарства [7, 65].

Інший вітчизняний вчений Ю. Ю. Хватов стверджує, що міжнародна валютна система – це форма організації міжнародних валютних (грошових) відносин, що історично склалася і в зрілих (сучасних) формах закріплена міждержавною домовленістю [8, 71].

Однак, оскільки регулювання міжнародної валютної системи відбувається правовими засобами, то вона являє собою доволі обширний предмет для досліджень в рамках юридичної науки [9, 17].

Загальновідомо, що нормативного визначення міжнародної валютної системи не існує. У 1978 році було здійснено спробу закріпити таке визначення у статуті МВФ, а саме у ст. IV, де стверджується, що основна мета міжнародної валютно-фінансової системи полягає у тому щоби служити структурною основою, яка стимулює обмін товарів і послуг, а також рух капіталу між державами і сприяє стабільному економічному зростанню. Проте, використовуючи даний термін в офіційних документах МВФ вкладає у нього зміст який закріплено у Глосарії опублікованому МВФ. Там, зазначено, що міжнародна валютна система використовується для позначення правил і інституцій, що регламентують здійснення міжнародних платежів, а саме: валюти; валютних режимів держав; правил, що регулюють порядок визначення валютного курсу, незалежно від того є він фіксованим чи плаваючим; а також установ, що здійснюють діяльність у цій сфері [10].

Що ж стосується доктринальних визначень поняття міжнародна валютна система, то їх є достатньо багато. Так, російський спеціаліст у сфері міжнародного економічного права О. Моїсєєв визначає міжнародну валютну систему як розгалужену схему з великою кількістю

державних та приватно-кредитних елементів, через які здійснюється координація фінансових зв'язків у світі [11, 31].

Ще один російський науковець В. М. Шумілов зазначає, що міжнародна фінансова система є сферою транскордонного переміщення фінансових засобів та виділяє міжнародну фінансову систему у якості підсистеми загальної та більш широкої міжнародної економічної системи [12, 25-28].

А. Б. Альтшулер зазначає, що організаційно-правовий механізм міжнародних валютних відносин складає сукупність економічних та правових засобів за допомогою яких забезпечується організація і здійснюється співробітництво в рамках міжнародної валютної системи [13, 24-25]. Дещо іншої точки зору дотримується М. А. Петченко, який розуміє міжнародну валютну систему як сукупність фінансових засобів, що перетинають кордон. Відповідно основне завдання міжнародного права у цій сфері – запобігання, згладжування негативних наслідків економічних криз в фінансовій сфері [14, 945].

Г. В. Петрова говорячи про міжнародну валютну систему, яку називає інтегрованою фінансовою системою розуміє її як сукупність національних фінансових ринків, які регулюються нормами, прийнятими органами без попередньої згоди окремих держав [15, 127].

Отже, головне завдання міжнародної валютної системи – регулювання міжнародних розрахунків і валютних ринків для забезпечення сталого економічного зростання, підтримки рівноваги зовнішньоекономічного обміну і платіжного обороту різних держав. При здійсненні цих завдань міжнародна валютна система дозволяє помітно мінімізувати ризики в першу чергу іноземних інвесторів на території приймаючої інвестиції держави в зв'язку з переведенням доходів за межі цієї держави.

Сьогодні як ніколи існує об'єктивна необхідність забезпечити у внутрішньодержавних правових системах уніфіковане регулювання питань введення валютних обмежень, чітко і недвозначно визначити поняття "валютні операції, пов'язані з рухом капіталу" і т. д.

МВФ через систему своїх принципів і норм вилучає під своє регулювання частину внутрішньодержавної компетенції в сфері валютного регулювання і ставить під міжнародно-правовий контроль цей режим в державах-учасниках цієї організації. Завдяки цьому розвиваються адміністративні та економічні кордони держави, звужується сфера державного суверенітету. Відбувається універсалізація правового режиму в міжнародній валютній системі. Міжнародне право в цій сфері набуває примат над внутрішньодержавним правом.

Міжнародна валютна система – частина міжнародної системи, яка в епоху глобалізації стає цілісною і все більш полісистемною. На думку

В. М. Шумилова, такий глобальний соціальний організм повинен регулюватися і відповідною правовою надбудовою. І ця надбудова формується у вигляді глобальної правової системи, яка складається з внутрішнього права держав, міжнародного права, наднаціонального права. Якісна єдність цих компонентів є своєрідним прообразом глобальної правової системи.

Таким чином, можна констатувати три основні підходи до визначення міжнародної валютної системи: 1) Через суб'єктів системи (сукупність міжнародних, державних та приватних організацій чи органів); 2) Через об'єкт (сукупність фінансових засобів тощо); 3) Через засоби регулювання (сукупність правил, інструкцій, законів та інституцій, які регулюють діяльність системи).

При цьому кожен із вказаних визначень і підходів має як свої плюси так і мінуси. Тому для того, щоб більш глибоко розібратися у понятті міжнародної (світової) валютної системи, ми спробуємо виділити основні її ознаки.

1. Міжнародна валютна система *функціонує на основі норм міжнародного права*. Оскільки така система виходить за національні правопорядки окремих держав, то вона може діяти лише на основі норм міжнародного права. При цьому слід відмітити, що нині існуюча система діє на основі Бреттон-Вудських угод 1944 р. із наступними змінами. Проте, це не єдині договори. Правила стосовно заборони введення валютних обмежень містяться в ряді інших міжнародних договорах, в основному із сфери торгового та інвестиційного права. Так, до прикладу, валютні положення що діють в рамках СОТ. Зокрема, одна із ключових норм ГАТТ, виходить з того, що "Договірні Сторони не повинні шляхом валютних заходів порушувати положення ГАТТ або шляхом торговельних заходів – положення Угоди про МВФ (ст. 15 ГАТТ). Фактично в цьому суть взаємодоповнюваності, або взаємозамінності, валютних і торговельних обмежень. Схоже правило міститься в Угоді про торгові аспекти інвестиційних заходів (ТРИМС), яка незважаючи на всі розбіжності, все ж була прийнята і увійшла в пакет домовленостей Уругвайського раунду. У ній встановлюються узгоджені міжнародні стандарти інвестиційних заходів, проходження яких є обов'язковим для всіх членів СОТ [16]. У даному документі заходи інвестиційного регулювання, які за своїм характером перешкоджають розвитку торговельних відносин, називають інвестиційними заходами торгового характеру [17, 29]. Їх застосування аналогічне встановленню нетарифних бар'єрів, що негативно впливає на іноземні інвестиції і суперечить режиму найбільшого сприяння і принципу ГАТТ про заборону кількісних обмежень. Дана Угода вводить заборону на введення валютних обмежень

у країнах-учасниках. Отже, норми, що містяться в ній, становлять важливу частину інституту міжнародної валютної системи.

Важливо відзначити той факт, що до джерел слід відносити не тільки універсальні договори, як вищезгадані Бреттон-Вудські, але й регіональні і навіть двосторонні договори, якщо їх об'єктом виступає валютне регулювання. Так, у історичній ретроспективі до таких можна віднести усі договори про створення регіональних валютних систем, зокрема у рамках Ради економічної взаємодопомоги (Про створення системи міжнародних розрахунків в перевідних рублях 1963 р.), чи досягнення конвертованості національних валют (Європейська валютна угода 1955 р.). Те саме стосується двосторонніх угод. Джерелом буде будь-яка угода предметом якої виступає питання про вільний рух валюти чи про конвертованість національних валют (напр. Угода між Російською Федерацією і Республікою Білорусь про взаємні розрахунки 1999 р.)

Крім, угод важливим джерелом міжнародного права яке регулює діяльність міжнародної валютної системи можуть виступати рішення міжнародних конференцій та організацій, зокрема МВФ, МБРР та інших. Як приклад можна навести Заключний акт Уругвайського раунду торговельних переговорів у рамках комплексу міжнародних угод ГАТТ у якому серед інших дій, які заборонено вчиняти державам учасницям визначалося: обмеження в доступі до іноземної валюти підприємства і тим самим обмеження експорту [18].

2. *Об'єктом правового регулювання виступають валютні цінності.* Під валютними цінностями в даному випадку слід розуміти як грошову одиницю власної держави, так і іноземну валюту, золото, СПЗ чи інші документи, які можна використовувати в якості платіжного засобу. При чому тут можливі два варіанти: обмін однієї валюти на іншу (у цьому випадку валюта виступає і як платіжний засіб, і як об'єкт купівлі); рух валюти з однієї держави в іншу.

3. *Метою діяльності є запобігання валютних криз і надання допомоги в випадку їх настання.* Як зазначено у пункті 1.3 даної роботи серед інших цілей МВФ як основна інституція світової валютної системи здійснює і координує діяльність держав таким чином щоб уникнути та попередити можливі випадки виникнення валютних (фінансових криз), а у випадку їх настання надає допомогу для їх припинення. Спроможність запобігати кризам вимагає, щоб система містила чіткі обмежувальні правові зобов'язання дотримання яких беруть на себе держави. Іншими словами участь держави в валютній системі означає, що вона приймає певний «Кодекс добропорядної валютної поведінки» який певним чином обмежує суверенітет держави. Що стосується надання допомоги, у випадку настання криз, то в міжнародній валютній

системі має бути передбачено ефективний механізм надання допомоги державам у яких виникли проблеми із платіжним балансом. Як приклад, можна вказати ситуацію, яка мала місце із Україною, Ісландією, Естонією, Угорщиною і рядом інших держав, які змушені були звернутися до МВФ за фінансовою допомогою для подолання наслідків кризи у 2008 р. Зокрема МВФ в рамках допомоги планував надати Україні кредит у розмірі 12 мільярдів доларів США.

4. *Наявність міжнародного механізму правового регулювання.* Міжнародний механізм валютного регулювання як інститут міжнародного валютного права є комплексом засобів, способів і прийомів, використовуваних державами для забезпечення реалізації міжнародно-правових норм, і складається з двох взаємопов'язаних компонентів: міжнародно-правового механізму та організаційно-правового механізму. Міжнародно-правовий механізм включає в себе правозабезпечуючу нормотворчість, покликану забезпечити регулювання даних відносин. Після підписання Угоди про МВФ зміна валютних курсів державами-учасниками стала можливою тільки з санкції МВФ з метою коригування рівноваги валют. Відповідно до ст. 4 Угоди 1944 р. держави-члени Фонду приймають зобов'язання щодо проведення валютної політики, яка не допускає маніпулювання обмінними курсами, застосування валютних обмежень. У той же час у даній нормотворчості є певні прогалини. Насамперед держави повністю зберегли свої повноваження в області руху капіталів: вони можуть повністю контролювати, регламентувати і навіть забороняти такий рух (розд. 3 ст. VI). МВФ в цій галузі позбавлений яких-небудь нормативних повноважень. Платежі у формі капіталу на протигагу поточними платежами у виключній залишаються в компетенції держави [19, 60]. Використання цього принципу не веде до створення єдиної міжнародної фінансової системи: лібералізація та впорядкування операцій з використанням платежів у формі капіталу проходять головним чином в рамках регіональної економічної інтеграції (ОЕСР, ЄС). Наприклад, у Кодексі лібералізації руху капіталів ОЕСР, прийнятому в 1961 р., всі операції, що підлягають лібералізації, розділені на два списки: список А і список Б. Операції, включені до списку А, не можуть бути об'єктом нових обмежень з боку держав-членів. Кожна держава може скасувати обмеження названі у списку А. Але одного разу їх скасувавши, вона не має права їх відновити. У той же час операції, наведені у списку Б, у випадку скасування обмежень підлягають відновленню. Операції зі створення і ліквідації інвестицій представлені у списку Б. Проте наприклад у рамках Європейського союзу свобода руху капіталів розглядається як одна з основних свобод спільного ринку та не може бути самостійно обмежена державою.

Другим компонентом міжнародного механізму валютного регулювання є організаційно-правовий механізм, який включає в себе певну діяльність організаційного характеру суб'єктів міжнародного права:

1) держав-учасниць відповідних угод: багатосторонніх міждержавних договорів (Угода про МВФ, Вашингтонська конвенція 1965 р., Сеульська конвенція 1985 р.), двосторонніх угод про сприяння та захист інвестицій, про уникнення подвійного оподаткування;

2) міжнародних організацій: МВФ, Міжнародний суд ООН, СОТ, Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних спорів, Агентство з гарантій інвестицій. Зазначені суб'єкти міжнародного права здійснюють свою діяльність за допомогою переговорів, конференцій, судового розгляду. Для здійснення нормотворчості, обговорення ходу реалізації діючих норм та спільного реагування на їх порушення держави використовують насамперед переговори. Особливістю функціонування механізму міжнародно-правового валютного регулювання в міжнародному праві є його поділ на стадії процесу реалізації відповідних правових норм на дві підсистеми – міжнародну і внутрішньодержавну.

Розглядаючи співвідношення міжнародного і національного механізму, необхідно зазначити, що у сфері дії суверенітету і юрисдикції суверенної держави регулювання тільки нормами міжнародного права може бути недостатнім, неповним. Це пояснюється неможливістю врахувати в нормах міжнародного права всі особливості кожного бере участь в них держави.

Сукупність внутрішньодержавних правових актів, що забезпечують відповідність діяльності суб'єктів внутрішньодержавних відносин вимогам міжнародних норм, представляє нормативний механізм реалізації міжнародних норм про гарантії переказу доходів іноземних інвесторів.

Разом з тим держава незалежно від способів здійснення міжнародних норм у внутрішньодержавній системі права зобов'язана вжити необхідних заходів за погодженням свого внутрішнього права із зобов'язаннями з міжнародного права, а саме воно має доповнити, змінити, скасувати ті внутрішньодержавні правові акти, які перешкоджають виконанню зобов'язань з міжнародного права. У преамбулі статуту ООН її члени взяли на себе зобов'язання "створити умови, за яких буде дотримуватися повага до зобов'язань, що випливають з договорів"

5. *Має публічно правовий характер, але діє в інтересах як держав, так і приватних осіб.* Міжнародна валютна система може бути створена виключно і застосовується ними. Проте вона регулює діяльність і приватних осіб. Діяльність останніх здійснюється виключно у відповідності

із правилами встановленими міжнародною валютною системою. При цьому сам механізм впливу міжнародної валютної системи, на приватних осіб не є прямим, оскільки опосередковується правилами функціонування національної валютної системи, за винятком Європейської валютної системи, де вплив є прямим.

6. Вона одночасно поєднує елемент наднаціональності і приватно-правового регулювання. Щодо першого, то як справедливо відмічає В. М. Шумілов, головне протиріччя сучасної епохи – це протиріччя між державною формою організації суспільства і глобалізацією світової економіки [20, 7]. Основною тенденцією розвитку всієї системи міжнародного права є його еволюція від координаційного методу регулювання в бік субординаційного, від методу двосторонніх угод до багатосторонніх на базі універсальних міжнародних економічних організацій, у зв'язку із чим виникають нові правові комплекси "право МВФ", "право СОТ", норми якого набувають імперативний, наддержавний характер [20, 341-342]. Цю позицію підтримує І. І. Лукашук відзначаючи при цьому, що загальнолюдські інтереси набувають пріоритет над державними інтересами. Представником загальнолюдських інтересів виступає світове співтовариство в цілому. Об'єктивно загальнолюдські процеси вимагають наддержавних механізмів вирішення виникаючих проблем, відповідно, в міжнародному праві з'являються елементи наддержавного регулювання [20, 341 – 342]. З іншої сторони, кількість валюти яка належить найбільшим фінансовим групам у десятки разів перевищує кількість валюти яка знаходиться у розпорядженні держав, у зв'язку із чим так званий «приватний фінансовий капітал» суттєво впливає на регулювання міжнародної валютної системи не стільки створюючи нові норми, скільки формуючи практику їх реалізації. Так зокрема, з 80 – х років минулого століття держави при виникненні кризових явищ, чи дефіциту платіжного балансу все частіше звертаються до приватного капіталу, тим самим обмежуючи роль МВФ.

7. Міжнародна валютна система є дво, а в окремих випадках трьох рівнявою. Попри ту обставину, що міжнародна валютна система є незалежною і самодостатньою, вона не може функціонувати без національних валютних систем. У окремих випадках їх взаємодія опосередковується регіональною валютною системою. При цьому деякі учені підкреслюють той факт, що міжнародна валютна система образно кажучи є вершиною піраміди, в той час як її фундаментом виступають національні валютні системи.

Підсумовуючи усе вищесказане слід відзначити, що під міжнародною валютною системою розуміють систему врегульованих нормами міжнародного права засобів та міждержавних органів, із допомогою

яких здійснюється взаємний платіжно-розрахунковий обіг у рамках світового господарства і які покликані забезпечити запобігання валютних криз і надання допомоги в випадку їх настання.

Основними ознаками міжнародної валютної системи є те що вона: 1) створена і діє на основі норм міжнародного права; 2) метою діяльності є запобігання валютних криз і надання допомоги в випадку їх настання. 3) об'єктом регулювання виступає валюта та валютні цінності; 4) наявність міжнародного механізму правового регулювання. 5) має публічно-правовий характер, але діє в інтересах як держав, так і приватних осіб; 6) одночасно поєднує елемент наднаціональності і приватноправового регулювання.

Література:

1. Аннан К. А. Предотвращение войн и бедствий: глобальный вызов растущих масштабов [Електронний ресурс] // Годовой доклад о работе ООН за 1999 г. Нью-Йорк, 1990. – Режим доступа: <http://www.un.org/russian/document/gadocs/54sess/a-54-1.htm>
2. Беляев А. В. Международно-правовое регулирование Европейской валютной системы : дис. канд. ... юрид. наук. – Москва: Университет МИД РФ, 1998. – 195 с.
3. Robert A. Mundell The International Monetary System in the 21st Century: Could Gold Make a Comeback? Lecture delivered at St. Vincent College, Letrobe, Pennsylvania, March 12, 1997. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.columbia.edu/~ram15/LBE.htm>
4. Кругман П. Обстфельд М. Международная экономика. Теория и политика: Учебник для вузов: Пер. с англ. Под. Ред. В. П. Колесова, М. В. Кулакова. – М. : Юнити, 1997. – 754 с.
5. The Columbia Encyclopedia, Sixth Edition. 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.encyclopedia.com/doc/1E1-intlmone.html>
6. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения : учебник / Под. Ред. Л. Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 576 с.
7. Лисенков Ю. М. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн / Ю. М. Лисенков, Т. А. Коротка. – К. : Зовнішня торгівля, 2005. – 118 с.
8. Хватов Ю. Ю. Парижская денежная (валютная) конференция 1867 г.: мифы и реальность // Академічний огляд. – 2011. – № 2. – С. 65-72.
9. Эбке В. Ф. Международное валютное право: монография / Вернер Ф. Эбке; пер. с нем. – М. : Международные отношения, 1997. – 335 с.
10. <http://www.imsreform.org/about/glossary.html>
11. Моисеев А. А. Международные финансовые организации (правовые аспекты деятельности) Изд. 2-е дополн. и перераб. / Моисеев А. А. – М. : Омега-Л, 2003. – 256 с.
12. Шумилов В. М. Международное финансовое право: Учебник / В. М. Шумилов. – М. : Международные отношения, 2005. – 432с.

13. Альтшулер А. Б. Международное валютное право: учебное пособие / А. Б. Альтшулер – М. : Международные отношения, 1984. – 256 с.
14. Международное право: учебник/ отв. ред. А. Н. Вылегжанин. – М. : Высшее образование, Юрайт-Издат, 2009. – 1012 с.
15. Петрова В. Г. Концепция взаимодействия норм российского финансового законодательства с международно-правовыми финансовыми нормами. – РЕМП. – 2000. – С. 125 – 136.
16. Кухтик В. Угода про торгові аспекти інвестиційних заходів (ТРИМС): актуальні міжнародно-правові питання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=107
17. Puri D., Brusick R. Trade-Related Investment Measures: Issues for Developing Countries in the Uruguay Round. Papers on selected issues. Punta del Este, 1989. – 198 p.
18. Final Act Embodying the Results of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations. Marrakech. 15 April. 1994. Agreement on Trade-Related Investment Measures. – P. 139 – 144.
19. Gold J. International capital movements under the law of the International Monetary Fund. IMF, Pamphlet Series. – 1977. – N 21. – P. 60.
20. Шумилов В. М. Международное экономическое право в контексте глобализации мировой экономики (проблемы теории и практики) : автореф. дис. ... докт. юрид. наук. М., 2001. – 30 с.
21. Лукашук И. И. Международное право. Особенная часть. – М., 2005. – 544 с.

УДК 341:141.1

Чайковський Ю. В., НУ «ОЮА»

ПЕРЕТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ ШЛЯХОМ ОБМЕЖЕННЯ СУВЕРЕНІТЕТУ ДЕРЖАВ

У статті проводиться аналіз сучасних концепцій міжнародного права з огляду на проблему становлення сучасного міжнародного правопорядку. Зокрема, досліджується ставлення до ідеї обмеження державного суверенітету з метою перетворення міжнародного правопорядку.

В статті проводиться аналіз сучасних концепцій міжнародного права стосовно проблеми становлення сучасного міжнародного правопорядку. В частині, досліджується відношення до ідеї обмеження державного суверенітету з метою перетворення міжнародного правопорядку.